

Иноязычное образование: психолого-педагогические, методические, филологические и прикладные аспекты

УДК 81'42

Развитие семантики лексемы «экология» в белорусском языке

Барлюгова О.Н.

Белорусский национальный технический университет

Развитие новых знаний приводит к появлению новых лексических единиц и очень часто к переосмыслению, обогащению семантики уже существующих терминологических единиц и общеупотребительной лексики. В данной работе мы рассмотрим и проанализируем дефиниции лексемы «экология» из толковых словарей белорусского языка, изданных в 1984 г., 2002 – 2005 гг., а также словаря иностранных слов 1993 г.

«Экалогія – раздзел біялогіі, які вывучае ўзаемадзеянне раслінных і жывёльных арганізмаў паміж сабой і з навакольным асяроддзем» (Тлумачальны слоўнік беларускай мовы, 1984).

«Экалогія – 1. Навука аб адносінах раслінных і жывёльных арганізмаў між сабой і да акаляючага іх асяроддзя (э. раслін, э. чалавека). 2. Стан арганізмаў, што насыляюць агульную тэрыторыю, іх адносіны адзін да аднаго і да акаляючага іх асяроддзя (э. глебы. э. лесу. э. чалавека або сацыяльная э. (узаемадзеянне чалавека, грамадства і навакольнага асяроддзя). Э. культуры (перан.) // прым. Экалагічны э. стан вадаёма, Экалагічна (прысл.) экалагічна чыстыя прадукты» (Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы (2002 – 2005).

«Экалогія – 1. Раздзел біялогіі, які вывучае ўзаемадзеянне раслінных і жывёльных арганізмаў паміж сабой і з навакольным асяроддзем. 2. Стан навакольнага асяроддзя, які склаўся ў выніку безгаспадарчага выкарыстання прыродных рэсурсаў і зараз пагражае існаванню людзей» (Слоўнік іншамоўных слоў, 1993).

В словаре 1984 г. и 1993 гг. лексема *экология* определяется как **раздел науки биологии**. В словаре 2002 – 2005 гг. мы наблюдаем динамику

изменения в семантике этого слова как в основном значении (изменение статуса экологии: не *'раздел науки'*, а *'самостоятельная наука'*), так и в факте появления второго значения *'состояние'* (*экологія чалавека* или *сацыяльная экологія* рассматривается как 'взаимодействие человека, общества и окружающей среды'). Интересным представляется также рассмотрение второго значения, приведенного в «Слоўніку іншамоўных слоў» 1993г., где отражается «народное» представление лексемы *экологія* с отрицательной коннотацией («*в результате бесхозяйственной деятельности*», «*угрожает существованию людей*»). При этом такие словосочетания, как *экалагічна чысты*, *экалагічны турызм*, имеют положительный аксиологический аспект.

УДК 811.111: 628.16

Database for the monitoring system of water treatment facilities

Makarych M.V., Lositsky V.A.
The Belarusian National Technical University

Nowadays Belarusian hydrologic system consists of more than 10 thousand water bodies (lakes, storage ponds, reservoirs). Most of them have special technical installation aids (overflow weirs, dams, sluices, bank protection embankments, water outlets, hydropower plants). Some of these facilities have been exploited for a long time. But according to technical regulations and a category of a particular object service life shouldn't be longer than 50 years. So the state value of potential hazard for this equipment must be done by engineers using objective information of its technical state. To solve the problem a complex monitoring system (CMS) for water treatment facilities is suggested. CMS implements new and innovative approaches to the control process of risk factors as a way of predicting potential hazard for water treatment facilities. The database of CMS includes ground-based measurements, on-line information of Belarusian meteorology centre, geodetic survey statistics, local hydrological station statistics, aerial survey and space statistics. The structure of CMS has four levels: central, regional, local and municipal. All the levels are connected automatically by using common form of information interchange and a standard set of maps with indicators. For the operation of our system special software should be created. It will comprise mainly managers of agencies whose primary domain may not be water quality but rather hydrology, meteorology, engineering or water-resources management.

Many countries have a national water quality authority but also other agencies whose primary mandate has acquired an environmental dimension. The responsibility for this type of water monitoring and assessment is thus